

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

כה.

עין משפט נר מצוה

אפי' כל שהוה. שיר נמי מעכב שלג עבר על שזועתו ורואי לשהילה:
מיגו דמהניא שאלה כו'. דהא כי אכליה לכותי קמא עדיין כל זימתי שנה
אסוריני עליו ומהניא להו שאלה וכיון דנשאל וקיי"ל א^ה חסם עוקר נדר
מעיקרו ואשתמחא דלא הויה שם שזועה כלל הלכך כוית קמא אשתמח
ללא בזיכורה אכליה: **ואחר כך נשאל**
על הראשונה. אלמלא אפי' דאלול לה
כולה נשאל עליה: **שלא גלת.** פתח
אהל מועד את ראש נורו כדכתיב (י'):
דר' אליעזר. בזמנות נזירות (דף סג):
הגלות מעכבא. לשמות יין וליטמא
למתים הלכך הוה שיר: **א"ר אשי**
נזירות קא רמיס כו'. לעולם משעבר
על שזועתו לא חזיא לשהילה ולא
מהניא לה שאלה. ודקשא לך נזירות לאו
קושיא היא: **מי גרס לנשיה שלא פחול.**
לומר מי גרס לך לומר שהימים
המנוים לא לנשיה נמוג אלא לראשונה
דמימא אזול לה ראשונה ומקשי לך
ראשונה היתה גורמת לך לומר כן:
ואיני. והרי גלה החכם לך שחטתו
של זה חטתו ועקר את הראשונה
מעיקרא ונמלא מנין המנוי של שניה
מנה וכולה ראשונה אחתי הוה קיימא
כשנשאל. אזל ככר שנשבע עליה
ואכלה על כרחך עבר לה שזועתו
ושב אין לה שאלה: **ה"ג אמיר אמר**
אפי' אכלה כולה נשאל עליה דאי
זשוגג מחוסר קרבן ואי זמזיד מחוסר
מלקוח אכל כפתורו על העמוד לא:
מחוסר קרבן. וקרבה הוה ליה שיר
וכן מלקות למזיד אכל כפתורו ללקות
שב אין כאן שיר שפתי הוה כאליו
לוקה כבד כשמואל: **הסם רץ.** ונתצוה

בזמנותיו זו ואיכא ונקלה אחיך (ב)
אמר רבא שזועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל זו. ונמלאת האחת איסור
והאחת תנאי זו שנשבע עליה הוה איסור וזו שיתלה בה הוה תנאי.
ואשמועינן רבא דכל שזועה שנשבע על תנאי ותלה דבר בתבירו אין
איסור השזועה חל עליו בשעת שזועה אלא בשעת מעשה הראשון
הלכך היא שעתא שעת שזועה היא ואם צאותה שעה זוכר את
שזועתו קרינן זיה האדם בשזועה (ג) וחלה עליו שזועה להחמיצ קרבן
על השוגג זין שאכל התנאי ראשון זין שאכל האיסור ראשון ובלגד
שמהא שגגה (ד) באכילת האיסור ומלקות על המזיד ובלגד שמהא
התראה באכילת האיסור ואם ככר שזועתו שזעת מעשה ראשון
לא קרינן זיה האדם בשזועה ואין השזועה חלה עליו לא לקרבן ולא
למלקות ומיימתיני ליה סייעתא לקמן (ו) ממתניתין דנדרים: **אלא אם**
הראשונה כו'. היא דתנאי קרי ראשונה שך היתה סדר שזועתו אם
אוכל זו לא אוכל זו. והאי דנקט אכילת התנאי ברישא לאו משום דאי
עבד איפכא לא חייילא דודאי חייילא ומתחייב למפרע אלא משום דבעי
למימד ראשונה זמזיד ושניה בשוגג חייב קרבן ודוקא דהך שניה
דאיסור הוה דהויה לה שגגה באכילת איסור דאי בתנאי לא מיימתי
קרבן על אכילת האיסור למפרע שהיתה מזיד ובהיתר שעדיין לא
נאסרה עליו ואפי' שהוא שוגג בשעת אכילה אחרונה שהוא עובר
בה על השזועה למפרע שגגה באיסור בעינן: **אלא אם הראשונה**
בשוגג ושניה זמזיד פטור. בשעת אכילה ראשונה ככר שחם (ה) בשזועתו
וכשאלה האיסור היה זכור את שזועתו ועבר עליה זמזיד פטור
ממלקות ואפי' בהתראה לפי שלא חלה שזועה עליו שהי בשעת אכילה
ראשונה שהיתה שזועה ראויה לחול ככר שכוח היה ולא קרינא זיה
האדם בשזועה וכל שכן מקרבן שאין קרבן על המזיד: **ראשונה זמזיד**
ושניה בשוגג חייב. כשאכל התנאי ראשון היה זכור את שזועתו ואכלו
זמזיד ובהיתר גמור שהרי לא עליו נשבע והיא אכילה ראשונה זמזיד
וכשאכל בשניה את האיסור אכלו בהעלם שזועה חייב קרבן הואיל
ובאכילה ראשונה זכור הוה את שזועתו ויודע שבאכילה זו אוסר עליו
את השניה האדם בשזועה קרינא זיה וחלה עליו שזועה וכשאכל
שניה שוגג הרי עבר על שזועתו שוגג חייב קרבן: **אם שיהא פטור**
פטור. זין שאכל התנאי ראשון זין שאכל האיסור ראשון פטור
כדפרישית שהרי באכילה ראשונה היתה שזועה ראויה לחול ובאותה
שעה היה שכוח ולא חלה עליו השזועה לאסור את השניה עליו:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר כו'
וכפי שיטה זו יש לפסע
כל הסוגיא:

גליון הש"ס

נב' אמר רבא שבועה
שלא אוכל ככר זו. עין
שזועה מהש"ס חלק י"ד
סי' רמא:

בזמנותיו זו ואיכא ונקלה אחיך (ב)
אמר רבא שזועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל זו. ונמלאת האחת איסור
והאחת תנאי זו שנשבע עליה הוה איסור וזו שיתלה בה הוה תנאי.
ואשמועינן רבא דכל שזועה שנשבע על תנאי ותלה דבר בתבירו אין
איסור השזועה חל עליו בשעת שזועה אלא בשעת מעשה הראשון
הלכך היא שעתא שעת שזועה היא ואם צאותה שעה זוכר את
שזועתו קרינן זיה האדם בשזועה (ג) וחלה עליו שזועה להחמיצ קרבן
על השוגג זין שאכל התנאי ראשון זין שאכל האיסור ראשון ובלגד
שמהא שגגה (ד) באכילת האיסור ומלקות על המזיד ובלגד שמהא
התראה באכילת האיסור ואם ככר שזועתו שזעת מעשה ראשון
לא קרינן זיה האדם בשזועה ואין השזועה חלה עליו לא לקרבן ולא
למלקות ומיימתיני ליה סייעתא לקמן (ו) ממתניתין דנדרים: **אלא אם**
הראשונה כו'. היא דתנאי קרי ראשונה שך היתה סדר שזועתו אם
אוכל זו לא אוכל זו. והאי דנקט אכילת התנאי ברישא לאו משום דאי
עבד איפכא לא חייילא דודאי חייילא ומתחייב למפרע אלא משום דבעי
למימד ראשונה זמזיד ושניה בשוגג חייב קרבן ודוקא דהך שניה
דאיסור הוה דהויה לה שגגה באכילת איסור דאי בתנאי לא מיימתי
קרבן על אכילת האיסור למפרע שהיתה מזיד ובהיתר שעדיין לא
נאסרה עליו ואפי' שהוא שוגג בשעת אכילה אחרונה שהוא עובר
בה על השזועה למפרע שגגה באיסור בעינן: **אלא אם הראשונה**
בשוגג ושניה זמזיד פטור. בשעת אכילה ראשונה ככר שחם (ה) בשזועתו
וכשאלה האיסור היה זכור את שזועתו ועבר עליה זמזיד פטור
ממלקות ואפי' בהתראה לפי שלא חלה שזועה עליו שהי בשעת אכילה
ראשונה שהיתה שזועה ראויה לחול ככר שכוח היה ולא קרינא זיה
האדם בשזועה וכל שכן מקרבן שאין קרבן על המזיד: **ראשונה זמזיד**
ושניה בשוגג חייב. כשאכל התנאי ראשון היה זכור את שזועתו ואכלו
זמזיד ובהיתר גמור שהרי לא עליו נשבע והיא אכילה ראשונה זמזיד
וכשאכל בשניה את האיסור אכלו בהעלם שזועה חייב קרבן הואיל
ובאכילה ראשונה זכור הוה את שזועתו ויודע שבאכילה זו אוסר עליו
את השניה האדם בשזועה קרינא זיה וחלה עליו שזועה וכשאכל
שניה שוגג הרי עבר על שזועתו שוגג חייב קרבן: **אם שיהא פטור**
פטור. זין שאכל התנאי ראשון זין שאכל האיסור ראשון פטור
כדפרישית שהרי באכילה ראשונה היתה שזועה ראויה לחול ובאותה
שעה היה שכוח ולא חלה עליו השזועה לאסור את השניה עליו:

תחלה זמזיד האיסור ואח"כ התנאי בשוגג חייב דלא בעינן שגגה באכילת האיסור אלא שישוגג בשעה שעובר על השזועה וזכיר לדחוק לפירושו
הא דקאמר זו בזדון עזמנה ושגגת חברתה כו' פטור דהיינו טעמא דפטור על הראשונה אף על גב דהיינו ראשונה זמזיד ושניה בשוגג כגון
שאכלה בזדון עזמנה לגמרי שהיה דעתו לאכול צאותה שעה גס התנאי דלאו שב מידעיתו הוה אי נמי כשאכל השניה בזדון עזמנה
ובשגגת חברתה אפי' שאוכל בהיתר דעלה דידיה לא חייילא השזועה מיירי כגון שאינו יודע שיהא פטור עליה לפי שלא היה
אדם בשזועה ולשון זדון עזמנה משמע מתכוון לאכול באיסור אף על פי שאוכל התנאי הלכך לאו שב מידעיתו הוה ודוחק:
כש

אמר רבא שזועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל זו. מה שפירש
בקונטרס אין שזועה חלה אלא בשעת מעשה הראשון הלכך
היה שעתא שעת שזועה היא ואם צאותה שעה זוכר את שזועתו
קרינא זיה האדם בשזועה וחלה עליו שזועה להחמיצ קרבן על השוגג
זין שאכל התנאי ראשון זין שאכל האיסור ראשון ובלגד שמהא שגגה
באכילת האיסור זה הפי' מוגומס
דבאכילת איסור ראשון לא משכמת
חיוב קרבן דאי אכלו בשוגג לא קרינא
זיה האדם בשזועה ולא חלה עליו
שזועה ואי אכלו זמזיד הא בעינן שגגה
באכילת האיסור לפירוש הקונטרס ואי
אפשר ליישבו אלא בדוחק דמשכמת
לה כגון שזעשה שאוכל איסור ראשון
לא שחם שזועתו והוה האדם בשזועה
אזל בשוגג הוה שאינו יודע שזה
הככר שנשבע עליו ואפי' שמתו
לאוכלו חסוב שגגה הואיל ובלגד לא
היה אוכלו לפי שמתאוה לאכול של
תנאי או שזועה עינן שזכר לאוכלו
כגון שנשבע לאוכלו או שמתקן עליו
וכל זה דוחק ומה שפי' נמי בסמוך
גבי אכל את ראשון כו' האי דנקט
אכילת התנאי ברישא לאו משום דאי
עבד איפכא לא חייילא דודאי חייילא
ומתחייב למפרע אינו ר"ל איפכא
מזבא דקאי בה דהיינו שאכל איסור
תחלה בשוגג ממש ששחם שזועתו
דאי"כ לא חייילא כלל דלא הוה האדם
בשזועה ולא בעי נמי למימד שאכל
איסור זמזיד לגמרי תחלה דאין כאן
שגגה בשעת אכילת איסור ואין ג"ל
כלל שהיה הקונטרס ר"ל דמתחייב

למפרע מלקות דאין סברא שיתחייב מלקות כיון שאח"כ אכל התנאי
בשוגג ועוד דלפירוש ר"ת אדרבה חייב קרבן בצלל איסור תחלה
זמזיד ותנאי בשוגג אלא ר"ל כדפרישית שאכל איסור ראשון וזכור את
השזועה אזל אינו יודע שזועה ששכר שנשבע עליו ושזב ממאמי בתוס'
רבינו אלחנן שכח שהסופרים טעו וכך ראינו להיות לאו משום דאי
עבד איפכא חייילא דודאי לא חייילא שכמו שזאת אינה חלה ופטור
אף צאותה אינה חלה וכן כמובן בפירושים אחרים מרש"י ועל מה שפי'
בקונט' זין שאכל איסור ראשון כמובן שלא היה יכול להדין ועוד
דוחק לפי' הקונטרס דגבי שגגת עזמנה חזון חברתה בסמוך זכר
לפרש דחייב לא קאי אלא אשניה ומשמע דקאי אחרונייהו ונראה
לפרש דלא מופטר משום אדם בשזועה אלא על התנאי לחודה
כשאוכלו בשוגג זין בתחלה זין בצוף אכל על האיסור לא חיישינן
דשעת אכילת התנאי הוה דחייילא השזועה עליה הלכך בעינן שלא
יהא אנוס בה ואותה של תנאי קרי ראשונה כדפי' בקונט' והא דקאמר
ראשונה בשוגג ושניה זמזיד פטור לאו דוקא נקט הכי דה"ה שלא
זמזיד תחלה כדפרישית דלא חייילא שזועה עליה כלל כיון שאכל של
תנאי בשוגג והא דקאמר נמי ראשונה זמזיד ושניה בשוגג חייב
לאו דוקא ראשונה זמזיד תחלה דה"ה שניה בשוגג תחלה ואח"כ
ראשונה זמזיד ובלגד שלא יהא זכור ששעה שאכל הראשונה זמזיד
שכבד אכל השניה שאם היה זכור אי"כ לאו שב מידעיתו הוה שהרי
זמזיד הביא עזמנו ליד איסור אי נמי אפי' זכור חשבו שב מידעיתו
הוה דחמיר ליה לאניש טפי אכילת האיסור מן התנאי כדאמר בריש
פי"ג דנדרים (ד' טו.) כי לא זכיר בתנאי אכל באיסוריה מזהיר וכפי
(ה) הליטה יש לפרש הסוגיא וכן משמע מתוך פירוש ר"ח דחילתה
השזועה תלוי באכילת התנאי אלא דקרי לאיסור ראשונה וגרס
איפכא ראשונה בשוגג ושניה זמזיד חייב ראשונה זמזיד ושניה
בשוגג פטור וקרי לאיסור ראשונה לפי שמוכרה תחלה לא אוכל זו
אם אוכל זו והא דנקט שתייה בשוגג לא איננו כוונת אלא משום דבעי
למימתינן שתייה זמזיד והא דנקט נבאקא אכילה והדר אכליה
לאיסוריה ותחלה נקט בלשון ראשונה ושניה לא דק בלישניה ור"ת
מפרש כפי' הקונט' דבאכילת מעשה הראשון תלוי חילות השזועה
וזין של תנאי וזין של איסור אם אוכלה תחלה בשוגג לא קרינא
זיה האדם בשזועה אלא שמפרש ר"ת דאזתה שאוכל תחלה קרי
ראשון זין של תנאי זין של איסור ושל צוף קרי שניה והשתא אמי
שפיר הא דלרבי לפרש אכילה לאיסור והדר אכליה לתנאי וכשאכל

פא א ב מיי פ"ג מהל'
מדות ה"ל י:
פב ג מיי פ"ו מהל'
שבועות ה"ל י' [אפי'ע'
י"ד סי' רח ספי' ה'ן]:
פו ד מיי פ"ז מהל'
כטהדרין הלכה ו:
פז ה מיי פ"ח מהל'
שבועות ה"ל יח:
פח ו מיי ח"ט פ"ד ה'ל'
טו וגיטתו חייב ועיין
נ"מ"ט סגן שם טו"ט ע"ד
סי' רלט ספי' טו:
פצ ז מיי ט"ז פ"ח
וגיטתו פטור ועיין
נ"מ"ט סגן שם טו"ט ע'
שם:
צ ח מיי ט"ח:

רבינו הנגאל

עליה ופירק איבעי תימא
כשנשבע שלא אוכל ככר
זו ואפי' דכיון דאכל
כוית ממנה עבר בשבועתו
אמרי מגו דמהניא שאלה
למשרא ליה כוית בתרי
מהניא נמי לכותי קמא
למפרטי למפרע: איבעי
תימא כשנשבע שלא
אוכלנה ולא מחייב עד
דאכלי לה כולה מיהו אי
שייר ממנה כוית חשבו
לאשתו עליה ואי לא
לא: ואקשינן וכי אם
אכלה כולה אינו נשאל
עליה והא גבי נזירות
דמנה הראשונה ושלה
הפריש עליה קרבן וקתיני
נשאל על הראשונה עלתה
השניה בראשונה. ודחי
בשלא כפר דכיון דלא
כפר עדיין לא השלימה
והתניא כפר כו'. ופריך
רבא אש נזירות קאי ומית
עלה דשבועה מי גרס
לשניה שלא תחול במקום
הראשונה הלא הראשונה
שהיא בזוקת נזירות כיון
שבטלה נמצאת מיניא
לשניה: אמרימא אמר אפי'
אכלה כולה כיון דמחוסר
מעשה נשאל עליה מגו
מהניא נמי אכלה בשוגג
לקרבן אבל כפתורו על
העמוד אינו נשאל עליה
כדשמואל דאמר כפתורו
על העמוד ורין מבי"ד
פטור. והא שניה דאמרימא
לענין כפתורו ליתא
ולא דמיא לדישמואל
הדתם רין ונפטור ברינו
לד להשאל עד שילקח
וקמייתא דאמרימא איתא
ושמעיתא דבתרא ברורה
אחרי כפיתת דרמי אמר
רבא שבועה שלא אוכל
ככר זו אם אוכל זו
לא ואלה הראשונה בשוגג
והשניה בזמזיד חייב.
ראשונה בזמזיד ושניה
בשוגג פטור. שתיהן

(א) ע' בתוס' כאן ד"ה אמר
פירוש דכפי רבינו וגיטתו.